

Datum

2026-04-09

Adress

Rönnebladsgatan 1 B

Diarienummer

GRF-2025-2557

Yttrande

Till

Kommunstyrelsen

Remiss Hållbarhetsrapport - En fördjupad analys av unga Malmöbors fritid
GRF-2025-2557

Sammanfattning

I grundskolenämndens yttrande beskrivs nämndens arbete på området utifrån grunduppdraget samt i samverkan med andra nämnder och med civilsamhälle. I yttrandet beskrivs konkreta åtgärder under 2026 och mer långsiktiga åtgärder som syftar till att främja barn och ungas jämlika fritid.

Yttrande

Grundskolenämndens grunduppdrag

Att skapa mer jämlika möjligheter till en meningsfull och utvecklande fritid för barn och unga i Malmö är en viktig fråga för grundskolenämnden. Skolan är en central plats i barn och ungas liv och har därför direkt påverkan på barn och ungas uppväxtvillkor. En viktig del av nämndens grunduppdrag innebär att bidra till att barn ska få ta del av många olika uttrycksformer samt utveckla kännedom om samhällets kulturutbud, och ha en inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv. Enligt skolans läroplan ska alla som arbetar i skolan verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö.

Grundskolenämnden ansvarar även för fritidshemmet, en verksamhet som ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Fritidshemmet har en viktig del i att främja allsidiga kontakter och social gemenskap för barn utanför skoltiden. Malmö har en hög andel elever inskrivna i fritidshemmet i nationell jämförelse. Under de senaste åren har Malmö legat på en högre nivå än både genomsnittskommunen och storstadskommunerna. Andelen barn mellan 6–12 år i fritidshem har ökat de senaste åren och läsåret 2024/2025 var andelen 63 % i Malmö. Fritidshemmet är organiserat så att det möjliggör för föräldrar att förvärvsarbeta eller studera. I Malmö beviljas dock många elever fritidshemsplats utifrån elevens egna behov, när vårdnadshavarna inte förvärvsarbetar eller studerar.

Ett urval av pågående och planerat arbete med koppling till en mer jämlik fritid

I *Hållbarhetsrapporten* lyfts betydelsen av att hörsamma barns och ungas egna röster för att skapa inkluderande och meningsfulla kultur- och fritidsaktiviteter. När barn och ungdomar ges utrymme att aktivt delta i beslutsprocesser ökar möjligheterna att skapa en verksamhet som speglar deras behov, önskemål och intressen. Det ger också en möjlighet att identifiera barns och ungas egna upplevelser av utmaningar och hinder för att delta i fritidsaktiviteter.

I grundskoleförvaltningen genomförs regelbundet enkäter, såsom förvaltningens elevenkät, Skolinspektionens skolenkät och Ung livsstil-enkäten, där eleverna får uttrycka sina åsikter om sin skola och fritidshem. Grundskoleförvaltningens egen elevenkät genomförs i grundskolans årskurs 3, 5, 7 och 9. I den anpassade grundskolan genomförs enkäten i alla årskurser. I enkäterna får eleverna bland annat svara på frågor om hur de uppfattar sitt skolarbete och om de får påverka aktiviteter i fritidshemmet. Resultaten används som underlag i skolornas och huvudmannens löpande utvecklingsarbete.

Sedan 2022 har grundskoleförvaltningen ett centralt elevråd bestående av representanter från 15 skolor i årskurs 8 och 9. Syftet med det centrala elevrådet är att utgöra en länk i elevernas inflytande mellan de lokala elevråden och förvaltning samt nämnd. I detta forum ges eleverna möjlighet att diskutera sin skoltid samt andra frågor som påverkar och engagerar dem, däribland rätten till en meningsfull fritid, samt en möjlighet att lyfta sina synpunkter och erfarenheter till både tjänstepersoner och politiker.

För att minska ojämlika skillnader i ungas deltagande i meningsfulla fritidsaktiviteter behövs ett fortsatt målmedvetet arbete för att sänka befintliga trösklar och öka tillgången till kompensatorisk verksamhet för de barn som är svårare att nå. Att förlägga verksamheter i anslutning till skolan och skoltid ökar möjligheterna för barn med sämre socioekonomiska förutsättningar att faktiskt delta på aktiviteterna. Grundskoleförvaltningen verkar, i samarbete med kulturförvaltningen, för fortsatt spridning av allaktivitetshusmodellen i staden. Allaktivitetshusen är en riktad, kompensatorisk verksamhet och spridningen av allaktivitetshusen sker med utgångspunkten att verksamheterna ska startas upp där de behövs som mest. Under 2025 startade ett femte allaktivitetshus på Stenkulaskolan, vars främsta upptagningsområde är Rosengård och Södra innerstaden. Stenkulaskolan ligger långt ifrån andra kommunala fritids- och kulturverksamheter och tillför mervärde för barn och unga i området. Under 2026 planeras det för tre nya allaktivitetshus för barn och unga och förutom nämnderna är stadens civilsamhälle och lokala aktörer viktiga parter i arbetet.

Ett annat utvecklingsområde som lyfts fram i hållbarhetsrapporten är samverkan för lokal utveckling. Det finns exempel på redan väl etablerad samverkan mellan verksamheter i en rad av stadens nämnder samt med det lokala civilsamhället. Det pågår ett utvecklingsarbete kopplat till strukturer för samverkan på lokal nivå med syfte att skapa bättre förutsättningar för lokal utveckling i staden. Grundskoleförvaltningen följer utvecklingen av arbetet och deltar i arbetet som samarbetspart till fritidsförvaltningen som har uppdraget att driva arbetet med lokal utveckling.

I *Hållbarhetsrapporten* beskrivs en ökad efterfrågan på att skolorna ska servera frukost för att barnen bättre ska klara skoldagen och ha energi att göra något meningsfullt på fritiden. Under 2026 kartlägger grundskoleförvaltningen vilka skolor och aktörer som kan vara aktuella för frukost i samverkan med civilsamhället, i enlighet med skrivningar i Malmö stads budget 2026.

Under 2024 gjordes en kartläggning av barn och ungas fritidsliv inom ramen för ett budgetuppdrag som tilldelades grundskolenämnden, kulturnämnden och fritidsnämnden. Planering för den samverkansmodell för barns och ungas aktiva fritidsliv som beslutats ta fram mellan kulturnämnden, fritidsnämnden och grundskolenämnden har under året följt uppstarten av arbetet med lokal utveckling. Ambitionen är att framåt kunna integrera samverkan kring barns och ungas aktiva fritidsliv i den organisering och de arbetssätt som arbetas fram i respektive lokalområde. Genom stärkt samverkan kan nämndernas arbete inom området intensifieras och bidra till att fler barn får en meningsfull fritid.

Malmö grundskolor och fritidshem samarbetar på olika sätt med andra verksamheter och förvaltningar i staden, civilsamhället samt föreningar och organisationer för att sänka trösklarna till fritidsaktiviteter och i syfte att öka tillgången till kompensatorisk verksamhet för barn. Flera skolor har etablerade samarbeten med områdesbibliotek, fritidsgårdar, Allaktivitetshus etcetera. Nedan följer några andra exempel på verksamhet både på skoltid och efter skoltid där grundskoleförvaltningen är samverkanspart.

Kulturell allemansrätt på skoltid

Kulturell allemansrätt på skoltid är ett samarbete mellan Malmö skolförvaltningar och kulturförvaltningen. Målet är ökad likvärdighet för Malmö barn och unga att ta del av Malmö kulturutbud och den kulturella allemansrätten säkerställer att alla barn och unga får minst en kulturupplevelse per år samt kännedom om Malmö stora och breda kulturutbud.

El sistema

På en del av Malmö skolor finns *El Sistema*, en kör- och orkesterverksamhet, som

drivs av Malmö kulturskola. Verksamheten äger rum både på skoltid och efter skolan i skolans lokaler. Kulturskolan erbjuder även *El Fuego* som tar fasta på elevernas önskemål och som sker i skolans lokaler efter skoltid. Kulturskolan erbjuder utöver detta även digital kulturskola för fritidshem.

Skapande skola

Alla kommunala grundskolor i Malmö kan årligen ansöka om det statliga bidraget *Skapande skola* som är tänkt att stärka samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet. Målet är att eleverna ska få tillgång till kulturens alla uttrycksformer och att deras möjligheter till eget skapande ska öka. Cirka 65 procent av Malmös elever i grundskola och anpassad grundskola tar årligen del av insatsen. Inför läsåret 2024/25 ansökte 69 av Malmös cirka 80 kommunala grundskolor om *Skapande skola*-bidraget, vilket innebär en stor geografisk spridning.

Skol-IF

Skol-IF är barn och ungas egen förening som möjliggör en fritidsaktivitet i anknytning till skolan och som drivs av skolelever. Syftet är att ge alla barn och ungdomar möjlighet till en enkel, rolig och billig fysisk aktivitet – där unga leder unga. En *Skol-IF* finns i anslutning till skolan och aktiviteterna sker utanför lektionstid på exempelvis raster, efter skoldagens slut eller på helger. *Skol-IF* finns på drygt 20 av Malmös kommunala grundskolor.

Grundskolefotboll mot rasism

Grundskolefotboll mot rasism (GFMR) är ett initiativ med koppling till skolan och dess värdegrundsuppdrag, i samarbete med Malmö FF. *GFMR* använder fotbollen som verktyg och Malmö FF som förebild i arbete med mänskliga rättigheter utifrån barnkonventionen. Sedan starten 2010 har satsningen både fördjupats och breddats med idag över trettiofem medverkande skolor. *GFMR* har nått en spridning i hela staden sedan starten och barns delaktighet och erfarenheter är grundläggande i arbetet. Det ordnas bland annat en årlig fotbollsturnering där upp emot 2 000 barn deltar och där de även får möjlighet att testa på andra aktiviteter.

Sammantaget bedömer grundskolenämnden att ovan beskrivna arbete kommer att bidra till att främja en mer jämlik tillgång till en meningsfull och utvecklande fritid för Malmös barn och unga, både på lång och kort sikt.

Ordförande Sara Wettergren (L)

Förvaltningsdirektör Peter Lindberg

Gustav Kjellström (SD) och Rickard Åhman Persson (SD) anmäler reservation och avser inkomma med en skriftlig reservation, se bilaga 5.

John Eklöf (M), Gustaf Kock (M) och Karl Assar Bagewitz (M) avser inkomma med ett särskilt yttrande, se bilaga 6.